

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Інноваційні форми міжнародного бізнесу»

(на матеріалах «Асоціації «Digital Ukraine», м. Київ)

Студент 4 курсу, 15 групи,
факультету міжнародної торгівлі та
права
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини» освітньої
програми «Міжнародний бізнес»

Гусарська
Марина
Петрівна

(підпис)

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
Доцент

Лежешькова
Вікторія
Геннадіївна

(підпис)

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Лежешькова
Вікторія
Геннадіївна

(підпис)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародний бізнес»

Кафедра світової економіки

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Гусарська Марина Петрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

«Інноваційні форми міжнародного бізнесу» (на матеріалах «Асоціації «Digital Ukraine», м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 2022 р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проєкту) 23.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проєкту)

Мета роботи (проєкту): дослідження сучасних інноваційних форм міжнародного бізнесу.

Об'єкт дослідження: розвиток інноваційних форм міжнародного бізнесу.

4. Перелік графічного матеріалу: 2 таблиці та 5 рисунків.

5. Консультанти по роботі (проєкту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціативи)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Лежешко Г.В.		
Розділ 2	Лежешко Г.В.		

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Міжнародний бізнес: сутність та форми

1.2. Інноваційна активність як ключова характеристика сучасного міжнародного бізнесу

Висновки до розділу 1.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ АСОЦІАЦІЇ «DIGITAL UKRAINE»

2.1. Аналіз інноваційних компаній ІТ-сфери

2.2. Напрями удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine», м.Київ

Висновки до розділу 2.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

7. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022	
2.	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023	
3.	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023	
4.	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023	
5.	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2023	
6.	Подача готової ВКР на кафедру	до 23.05.2023	
7.	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 10.06.2023)	
8.	Захист ВКР	за графіком (13.06 – 24.06.2023)	

8. Дата видачі завдання « » 2022 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Лежетько В.Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Керівник освітньої програми:

Лежетько В. Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студентка

Гусарська М.П.,

(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Випускна кваліфікаційна робота Гусарської М.П. присвячена дослідженню розвитку інноваційних форм міжнародного бізнесу. Роботу виконано за матеріалами Асоціації «Digital Ukraine», м. Київ.

У першому розділі було визначено сутність та наведено характеристику форм міжнародного бізнесу. Досліджено інноваційну активність як ключову характеристику сучасного міжнародного бізнесу.

У другому розділі представлено аналіз інноваційних компаній ІТ-сфери. Окреслено напрями удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine».

Випускна кваліфікаційна робота є комплексною, глибоко розкриває обрану тематику, відповідає встановленим вимогам та рекомендована до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Лежетько В.Г.

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студентки

Гусарська М.П.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Керівник освітньої програми _____

Лежетько В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____

Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Гусарська Марина Петрівна. Інноваційні форми міжнародного бізнесу (на матеріалах «Асоціації «Digital Ukraine», м. Київ). Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», освітньою програмою «Міжнародний бізнес». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальними питанням розвитку інноваційних форм міжнародного бізнесу. Проаналізовано теоретичні та практичні аспекти ведення інноваційного бізнесу на міжнародному ринку. Визначено роль Асоціації «Digital Ukraine», м.Київ у забезпеченні інноваційного бізнесу. Сформульовано висновки і розроблено заходи удосконалення інноваційної активності для суб'єктів міжнародного підприємництва за підтримки Асоціації «Digital Ukraine», м.Київ.

Ключові слова: інновації, стратегія, бізнес, міжнародний, активність, розвиток, суб'єкт господарювання.

ANNOTATION

Husarska Maryna Petrivna. Innovative forms of international business (based on the materials of the Association "Digital Ukraine", Kyiv). Final qualification paper for a master's degree work for the bachelor's degree in "International Economic Relations", "International Business". State University of Trade and Economics, 2023.

The graduation thesis is devoted to the topical issues of the development of innovative forms of international business. The theoretical and practical aspects of conducting innovative business on the international market are analyzed. The role of the "Digital Ukraine" Association, Kyiv, in ensuring innovative business is defined. Conclusions were formulated and measures to improve innovative activity for subjects of international entrepreneurship were developed with the support of the "Digital Ukraine" Association, Kyiv.

Keywords: innovation, strategy, business, international, activity, development, business entity.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ	5
1.1. Міжнародний бізнес: сутність та форми	5
1.2. Інноваційна активність як ключова характеристика сучасного міжнародного бізнесу	11
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ АСОЦІАЦІЇ «DIGITAL UKRAINE»	21
2.1. Аналіз інноваційних компаній ІТ-сфери	21
2.2. Напрями удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine», м.Київ.....	29
Висновки до розділу 2	36
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40
ДОДАТКИ.....	45

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний міжнародний бізнес розкриває високоорганізовані, складні, різноманітні та гнучкі системи управління для ефективного ведення господарської діяльності в глобальному масштабі. Прогнози поточного розвитку міжнародних ринків цікавлять багатьох, включаючи великих інвесторів і простих громадян. По-перше, тому, що найбільш суперечливі та складні суспільні процеси відбуваються у сфері сучасних міжнародних ринків. По-друге, порівняно з внутрішнім ринком сучасний міжнародний ринок є більш складним явищем, на яке впливає багато факторів, зі своїми законами, адже кожна країна має свої особливості. Участь і вдосконалення у сфері інновацій міжнародного бізнесу пропонує більше можливостей, ніж традиційні стратегії, головним чином для покращення та підтримки міжнародного ринку.

Загалом, тема основних трендів міжнародного бізнесу отримала значну увагу як в Україні, так і за кордоном. Процес розвитку міжнародного бізнесу досліджували у своїх працях такі іноземні вчені: Р. Гріффін, М. Пастей, О. Лааш, Р. Коневей. Серед вітчизняних вчених можна додати Т.В. Шталь, Н.В. Проскурніна, К.П. Болдовська, В.І. Кокоріна, Н.О. Власова, Н.Л. Савицька, В.А. Гросул та інші. Теоретико-методологічні основи дослідження економіки знань і практичних розробок в якісно нових умовах міжнародного бізнесу закладені в роботах П. Друкера, Г. Іцковіца, Б.-А. Лундвалла, Ф. Махлуп, Дж. Мокіра, Дж. Стігліца, Д. Форей та інших. Незважаючи на велику кількість досліджень та вивченість теми, на теперішній час, дана проблема залишається актуальною, оскільки середовище міжнародного бізнесу швидко змінюється, проявляючи нові тенденції.

Метою роботи є дослідження сучасних інноваційних форм міжнародного бізнесу.

Відповідно до мети визначено наступні завдання дослідження:

- дослідити сутність та форми міжнародного бізнесу;

- визначити інноваційну активність як ключову характеристику сучасного міжнародного бізнесу;
- здійснити аналіз інноваційних компаній ІТ-сфери;
- визначити напрями удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine», м.Київ.

Об'єктом дослідження є розвиток інноваційних форм міжнародного бізнесу.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти інноваційної активності міжнародного бізнесу в сучасних умовах.

Методи дослідження. Під час написання роботи було використано наступні методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, поєднання, абстрагування, табличний та графічні методи.

Теоретична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає в дослідженні сутності та форм міжнародного бізнесу; визначенні інноваційної активності як ключової характеристики сучасного міжнародного бізнесу. Практична значущість отриманих результатів полягає в аналізі інноваційних компаній ІТ-сфери; розробці напрямків удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine», м.Київ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Міжнародний бізнес: сутність та форми

Оскільки технології та ринки, що розвиваються, продовжують змінювати парадигму міжнародної торгівлі, необхідність збалансувати розумну бізнес-стратегію з глобальним мисленням стає більш важливою, ніж будь-коли. Міжнародний бізнес фокусується на будь-якій комерційній діяльності чи угоді між компаніями, організаціями, окремими особами чи державними органами, що перетинають кордони різних країн та регіонів. Ці глобальні транзакції не обмежуються конкретною валютою, відсотками чи активами.

Міжнародна торгівля включає будь-які цінності, якими обмінюються зацікавлені сторони, такі як товари та послуги, технології, капітал, співробітники та інтелектуальна власність[1].

Кембриджський словник визначає міжнародний бізнес як "діяльність з торгівлі товарами та послугами між країнами". Однак міжнародний бізнес виходить за межі цього визначення; він має широкий розмах та значно більшу кількість форм[2].

Міжнародний бізнес – це транскордонна угода між фізичними особами, підприємствами чи державними органами. Угода може стосуватися всього, що має цінність. Приклади включають[3]:

- фізичні товари;
- послуги, такі як банківська справа, страхування, будівництво тощо;
- такі технології, як програмне забезпечення, зброя та боєприпаси, супутникові технології тощо;
- капітал;

– знання.

Міжнародний бізнес – це будь-яка економічна операція між двома або більше країнами. Ці відносини можуть мати місце як на рівні приватної компанії, так і на рівні публічної компанії. Форма ведення зовнішньоекономічної діяльності значно відрізняється від внутрішньої. Міжнародний бізнес відрізняється від внутрішнього за такими ознаками:

Рис. 1.1. Ознаки міжнародного бізнесу

Джерело: складено за [4]

Міжнародний бізнес заснований на можливості отримання переваги (економічної чи технологічної) саме за рахунок переваг міждержавних комерційних угод, тобто продажу певного товару в іншій країні або створення виробництва компанією однієї країни в іншій країні, або заснування виробничої компанії двома компаніями (національною та іноземною), або спільне надання послуг двома компаніями. Останнє положення передбачає, що сторони, які беруть участь у комерційній діяльності, мають більшу перевагу перед сторонами, які займаються аналогічною діяльністю як національні економічні суб'єкти.

Формами міжнародного бізнесу на сьогодні є (рис. 1.2):

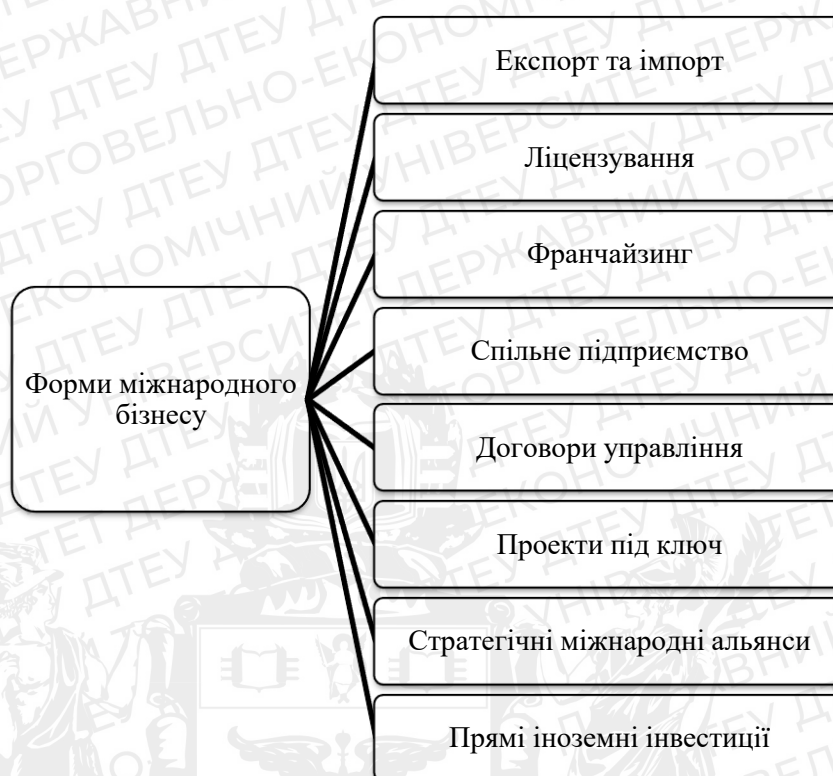

Рис. 1.2. Форми міжнародного бізнесу

Джерело: складено за [5]

1. Експорт. Експорт означає виробництво/купівлю на внутрішньому ринку та продажу на зовнішньому ринку. Експорт – це діяльність не лише великих транснаціональних корпорацій; невеликі компанії також можуть здійснювати експорт. Останніми роками експорт став простішим, хоча для багатьох компаній даний напрямок діяльності залишається проблемою[6]. Простіше кажучи, експорт означає продаж за кордон або цільовим клієнтам, або побічно, наймаючи іноземних торгових агентів та/або дистриб'юторів. У будь-якому випадку виїзд за кордон через експорт має мінімальний вплив на управління людськими ресурсами фірми, оскільки очікується, що лише деякі її співробітники, якщо взагалі будуть відправлені за кордон.

Імпортна діяльність – це ряд взаємозалежних дій, пов'язаних із закупівлею комерційними структурами даної країни продукції в іноземних контрагентів для подальшого продажу та споживання на території країни-

імпортера. При здійсненні імпортової діяльності підприємство отримує велику кількість переваг [6, с.153]:

- розширення існуючого асортименту товарів, що дозволить підприємству пропонувати більше товарів для продажу;
- можливість придбання якіснішої сировини, матеріалів, комплектуючих, технологій за нижчими цінами;
- операційний ризик мінімізується, оскільки компанія може розширити коло постачальників, тим самим зменшуючи залежність від тиску з боку одного постачальника;
- забезпечення гарного іміджу бізнесу на внутрішньому ринку шляхом імпорту більш якісних іноземних товарів;
- знайти нових іноземних партнерів і встановити з ними стабільні відносини;
- нові технології, розроблені в результаті імпорту наукоємних товарів, тощо.

2. Ліцензування. Ліцензування – це угода, за допомогою якої ліцензіар передає права на нематеріальне майно (патенти, винаходи, формули, процеси, структури, авторські права та торговельні марки) іншій особі (ліцензіата) протягом певного періоду, а взаєм ліцензію отримує роялтії/ правління від ліцензіат. Ліцензування інтелектуальної власності, як-от патенти, авторські права, виробничі процеси або торгові марки, широко поширене в різних країнах[6].

3. Франчайзинг. З ліцензуванням тісно пов'язаний франчайзинг. Франчайзинг – це варіант, при якому материнська компанія надає іншій компанії/фірмі право вести бізнес в установленому порядку. Франчайзинг відрізняється від ліцензування тим, що зазвичай вимагає від франчайзі дотримання набагато суворіших правил ведення бізнесу, ніж ліцензування. Крім того, ліцензування, як правило, обмежується виробниками, тоді як франчайзинг популярніший серед сервісних фірм, таких як ресторани, готелі та служби оренди.

Франчайзинг – це в основному спеціалізована форма ліцензування, в якій франчайзер не тільки продає нематеріальну власність франчайзі, але й наполягає на тому, щоб франчайзі погоджується дотримуватися суворих правил ведення бізнесу.

4. Спільне підприємство. Спільне підприємство тягне за собою створення компанії, яка спільно належить двом або більше незалежним фірмам.

5. Договори управління. Компанія в одній країні погоджується керувати закладами або надавати інші послуги управління компанії в іншій країні за узгодженою платою.

6. Проекти під ключ. У проекті під ключ, підрядник зобов'язується взяти на себе кожен деталь проекту для іноземного клієнта, включаючи навчання з оперативного персоналу. Закінчуючи договір, іноземний клієнт отримує «ключ» від фабрики, готової до повної роботи.

7. Стратегічні міжнародні альянси. Стратегічний міжнародний альянс – це ділові відносини, створені двома або більше компаніями для співпраці від взаємної необхідності та розділення ризику для досягнення спільної мети.

8. Прямі іноземні інвестиції відносяться до операцій в одній країні, які контролюються юридичними особами в іншій країні. У певному сенсі ці ПІІ означають будівництво нових об'єктів в іншій країні[7].

Існують дві форми прямих іноземних інвестицій: спільні підприємства та дочірні компанії, що перебувають у повній власності. Спільне підприємство визначається як спільна участь двох або більше компаній у підприємстві, в якому кожна сторона вносить активи, певною мірою володіє підприємством та поділяє ризику. Навпаки, дочірня компанія, яка перебуває у повній власності, на 100% належить іноземній фірмі[8].

Отже, міжнародний бізнес – це будь-яка фірма, яка займається міжнародною торгівлею чи інвестиціями. Міжнародна торгівля належить до експорту чи імпорту товарів чи послуг клієнтам/споживачам у іншій країні. З

іншого боку, міжнародні інвестиції відносяться до вкладення ресурсів у ділову діяльність поза країни походження фірми.

Міжнародний бізнес, особливо електронна комерція, швидко розширюється з кожним роком, значною мірою через урбанізацію, ширше використання Інтернету та більшу перевагу покупок в Інтернеті серед мільйонів. Дослідження показують, що глобальний ринок електронної комерції, за прогнозами, зростатиме на 11,34% щороку в період з 2020 по 2024 рік, досягнувши оцінної вартості 6,07 трлн дол. в 2024 році.

Зростання галузі має лише продовжувати прискорюватися у міру того, як технологічні досягнення полегшують ділові операції. Хоча автоматизація вже широко використовується в багатьох галузях, штучний інтелект та машинне навчання також здатні перетворити майже всі аспекти бізнесу, включаючи глобальну торгівлю[7].

Через це зростання перспективи роботи у міжнародному бізнесі загалом сприятливі. Ось короткий огляд деяких тенденцій, які будуть визначати майбутнє міжнародного бізнесу, що базується на дослідженнях, проведених Burning Glass Technologies [9]:

1. Гібридні навички користуються великим попитом. Спеціалізовані професіонали міжнародного бізнесу мають великий попит і низьку пропозицію. Роботодавцям часто важко заповнити ці ролі відповідним кандидатом, який володіє спеціальними навичками та вищою освітою. Дані показують, що заповнення певних управлінських та керівних посад у міжнародному бізнесі може тривати кілька тижнів і навіть місяців.

Незалежно від того, який аспект глобальної комерції цікавить, нові технології впроваджуються роботодавцями у різних галузях та продовжуватимуть визначати майбутнє галузі. Ті, хто готовий адаптуватися, не лише залишаться актуальними, а й підвищать свою конкурентоспроможність потенційних роботодавців.

2. З усіх базових навичок спілкування видається найважливішим для сучасних менеджерів за наймом. У 2020 році на нього посилалися більш ніж у

половині всіх оголошень про вакансії для випускників зі ступенем у галузі міжнародного бізнесу.

3. Підвищена важливість знань в області програмування. Міжнародний бізнес залежить від використання програмного забезпечення для підвищення продуктивності. Проте, очікується, що інструменти та мови програмування, такі як машинне навчання, мова структурованих запитів (SQL), Python і SAS, стануть все більш поширеними у світовій торгівлі.

Отже, міжнародний бізнес являє собою будь-яку фірму, яка займається міжнародною торгівлею чи інвестиціями. Міжнародна торгівля належить до експорту чи імпорту товарів чи послуг клієнтам/споживачам у іншій країні. З іншого боку, міжнародні інвестиції відносяться до вкладення ресурсів у ділову діяльність поза країни походження фірми. Міжнародний бізнес заснований на можливості отримання переваги (економічної чи технологічної) саме за рахунок переваг міждержавних комерційних угод, тобто продажу певного товару в іншій країні або створення виробництва компанією однієї країни в іншій країні, або заснування виробничої компанії двома компаніями (національною та іноземною), або спільне надання послуг двома компаніями. Останнє положення передбачає, що сторони, які беруть участь у комерційній діяльності, мають більшу перевагу перед сторонами, які займаються аналогічною діяльністю як національні економічні суб'єкти.

1.2. Інноваційна активність як ключова характеристика сучасного міжнародного бізнесу

Інновації та міжнародний бізнес необхідні для досягнення конкурентних переваг в непередбачених умовах бізнесу. Сьогоднішня компанія шукає інновацій у своїй країні походження та за кордоном, щоб конкурувати на глобальному рівні. Таким чином, включення цієї концепції до стратегії міжнародних компаній є сьогодні нагальним завданням.

Основні підходи до визначення категорії «інноваційна активність» відображено на рис. 1.3.

Автор	<ul style="list-style-type: none"> • Трактування терміну «інноваційна активність»
Жукович І., Рижкова Ю.	<ul style="list-style-type: none"> • цілеспрямована діяльність в сфері розроблення, використання та реалізації на ринок різного роду інновацій, що відображає стратегічну поведінку підприємства на ринку
Вінніченко І.	<ul style="list-style-type: none"> • сукупність цілеспрямованих процесів, пов'язаних з формування і реалізацією інноваційного потенціалу
С.В. Мочерний	<ul style="list-style-type: none"> • інноваційна активність - це цілеспрямована діяльність суб'єктів підприємницької діяльності щодо конструювання, створення, освоєння і виробництва якісно нових видів техніки, предметів праці, об'єктів інтелектуальної власності (патентів, ліцензій та ін.), технологій, а також впровадження досконаліших форм організації праці й управління виробництвом
О.М. Ястремська, Г.В. Верещагіна та ін.	<ul style="list-style-type: none"> • інноваційна активність визначають як відмінну особливість динамічної реалізації сукупності цілеспрямованих процесів, що за рахунок упровадження інноваційних перетворень з урахуванням взаємодії факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ забезпечують підприємству певні конкурентні переваги, тобто це комплексна характеристика інноваційної діяльності в динаміці

Рис. 1.3. Визначення категорії «інноваційна активність»

Джерело: складено за [10;11;12;13]

Таким чином, чітко визначено місце інноваційної діяльності в структурі інноваційного процесу. Розуміння це необхідно як для самої інноваційної діяльності, так і для організації всього інноваційного процесу. Таким чином, можна визначити оптимальну структуру категорії «Інноваційна діяльність», яка включає інноваційну діяльність, підприємницьку діяльність та підприємницький потенціал. Узагальнена схема структури компонентів інноваційної активності підприємства наведена на рис. 1.4.

Розкриття та визначення факторів, що впливають на інноваційно активні фірми, може визначити, що перешкоджає впровадженню інновацій, і

визначити сфери, де потрібні програми підтримки та розвитку інноваційної діяльності фірм. Ретроспективний аналіз діяльності інноваційних фірм дозволяє стверджувати, що вони більш гнучкі, ніж організації, які займаються розробкою та впровадженням інновацій. Це тому, що сучасні технології не стоять на місці, вони знаходяться в постійному русі.

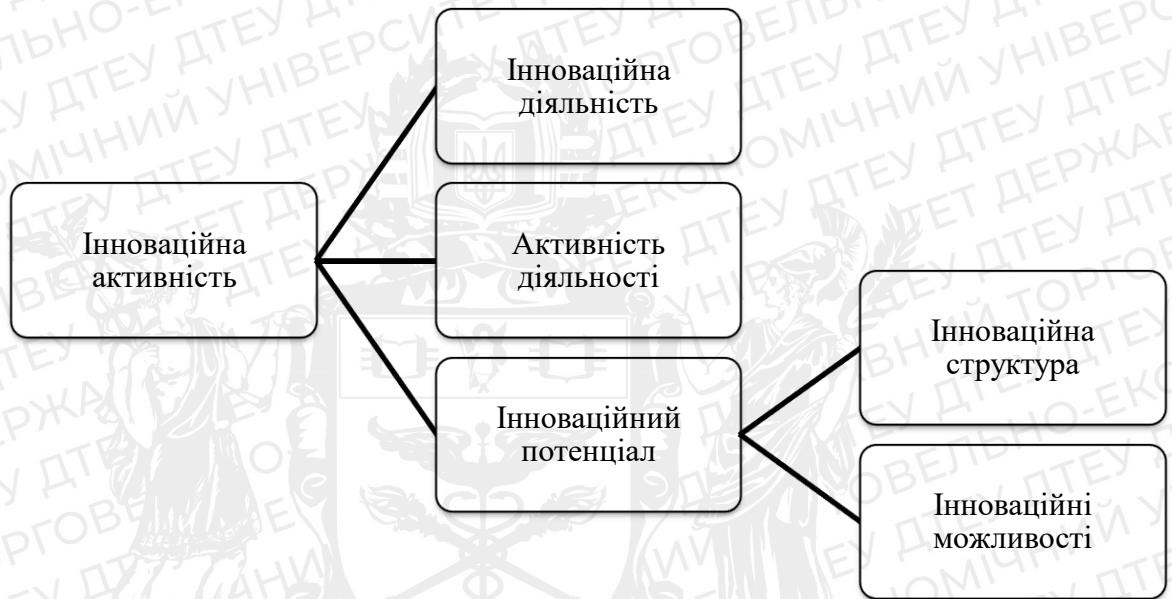

Рис. 1.4. Структура категорії «інноваційна активність»

Джерело: складено за [14]

Зовнішні фактори пов'язані зі станом навколишнього макроекономічного середовища, в якому здійснюється інноваційна діяльність. Вплив внутрішніх факторів залежить від специфіки інноваційного процесу. Зовнішнє макросередовище підприємства опосередковано впливає на макроекономічні, політичні, соціальні, екологічні та інші фактори діяльності підприємства. Важливою екологічною ознакою інноваційної діяльності є державна підтримка як зовнішній фактор. Уряд може як сприяти, так і перешкоджати впровадженню інновацій шляхом регулювання [2].

У процесі взаємодії з державними підприємствами виникли такі проблеми, як нечітка структура державної підтримки інноваційної діяльності,

ненадійний механізм зворотного зв'язку, непередбачуваність поведінки держави, адміністративні бар'єри та порушення конкуренції[15].

Внутрішнє середовище містить потенціал для розвитку та функціонування бізнесу. На відміну від зовнішнього середовища, внутрішні фактори включають фактори, на які бізнес може безпосередньо впливати. Внутрішні фактори можуть позитивно вплинути на діяльність бізнесу, якщо є проблеми у взаємовідносинах між організаційними елементами. Перш за все, це технології, засоби і матеріальні ресурси, які є елементами, з яких складається техніко-виробнича структура. Далі йдуть здібні люди, акціонери, різні соціальні групи тощо. Їх можна віднести до економічних і соціальних факторів бізнесу. Набір факторів, що характеризують внутрішні ресурси бізнесу, включає фінансову життєздатність бізнесу, потенціал організації для технологічного прогресу та виробничий потенціал організації. І фактори, які в поєднанні формують внутрішні економічні відносини, і спосіб їх взаємодії із зовнішніми чинниками: організаційна структура та сфера діяльності бізнесу.

Перша група чинників пов'язана з виробництвом. Це так звані фактори виробництва. До них належать наукові дослідження та розробки, масштаби виробництва, завантаження виробничих потужностей, життєвий цикл підприємства.

Друга група – фінансові чинники, такі як надання фінансових ресурсів, система контролю за витратами.

Третя група – ринкові фактори. До них відносять: репутацію і імідж компанії, асортимент продукції та асортимент товарів, систему дистрибуції, рекламні кампанії, маркетингові дослідження, ціноутворення.

Четверта група – організаційні фактори включає: стратегію та місію, організаційну структуру, організаційно-правову форму, корпоративну культуру, соціально-психологічний клімат у колективі.

П'ята група – людський фактор, що включає в себе різні особливості, пов'язані з персоналом. Іншим внутрішнім фактором є потенціал інноваційно активних підприємств, який простежується у відносинах з НДВКР.

Отже, інновації та інноваційна активність є наріжним каменем зростання та допомагають організаціям протистояти коливанням ринку та готують їх до довгострокового зростання. Інноваційна бізнес-модель, хоча її дуже важко досягти, сама по собі може стати шляхом конкурентної переваги, якщо модель досить диференційована і її важко відтворити як для діючих, так і для нових учасників. Нові моделі інновацій спонукали багато інноваційних фірм змінити способи пошуку нових ідей, прийнявши стратегії відкритого пошуку, що передбачають використання широкого кола зовнішніх учасників та джерел, які допомагають їм у досягненні інновацій.

З економічної точки зору Мелітц [17] показує, як сильний вплив на міжнародну торгівлю спонукатиме лише найпродуктивніші компанії виходити на міжнародні ринки; крім того, інтернаціоналізація більш позитивно впливає на інновації у високопродуктивних компаніях [17]. Так само кількість міжнародних відносин збільшує здатність до інновацій [16], а вплив іноземної конкуренції пов'язаний з більшою інноваційною діяльністю [17].

Отже, міжнародний бізнес зростає або з допомогою інновацій, або з допомогою інтернаціоналізації (зокрема з допомогою змішаної стратегії), у своєму поєднанні інтернаціоналізації та інновацій є найбільш доцільним варіантом при обмеженості внутрішніх ринків.

В авангарді інновацій знаходяться нові технології, що швидко розвиваються, що реалізують переваги цифровізації та зв'язності. Ці технології продемонстрували колосальне зростання за останні два десятиліття: у 2020 році їхня сукупна ринкова вартість склала 1,5 трлн дол., а до 2030 року може досягти 9,5 трлн дол.. Близько половини останньої посідає Інтернет речей, що охоплює широкий спектр пристроїв у різних секторах. Ці технології постачаються переважно кількома країнами, зокрема Сполученими Штатами, Китаєм та країнами Західної Європи. Як і у випадку з попередніми хвилями автоматизації, передові технології знищують старі робочі місця та створюють нові. Нинішні очікування працівників можуть бути песимістичнішими через зростаючу здатність ШІ імітувати людський інтелект. Проте більшість

алармістських сценаріїв часто не враховують, що не всі завдання працівників піддаються автоматизації і що найважливіше, що технології також створюють нові товари, завдання, професії та види економічної діяльності у всій економіці[25].

Щодо цих нових технологій, то в ландшафті знань домінують Сполучені Штати та Китай, на частку яких припадає 30 % глобальних публікацій та майже 70 % патентів (рис. 1.5). Інші країни змагаються у певних категоріях, зокрема Німеччина, Індія, Республіка Корея, Великобританія, Франція та Японія.

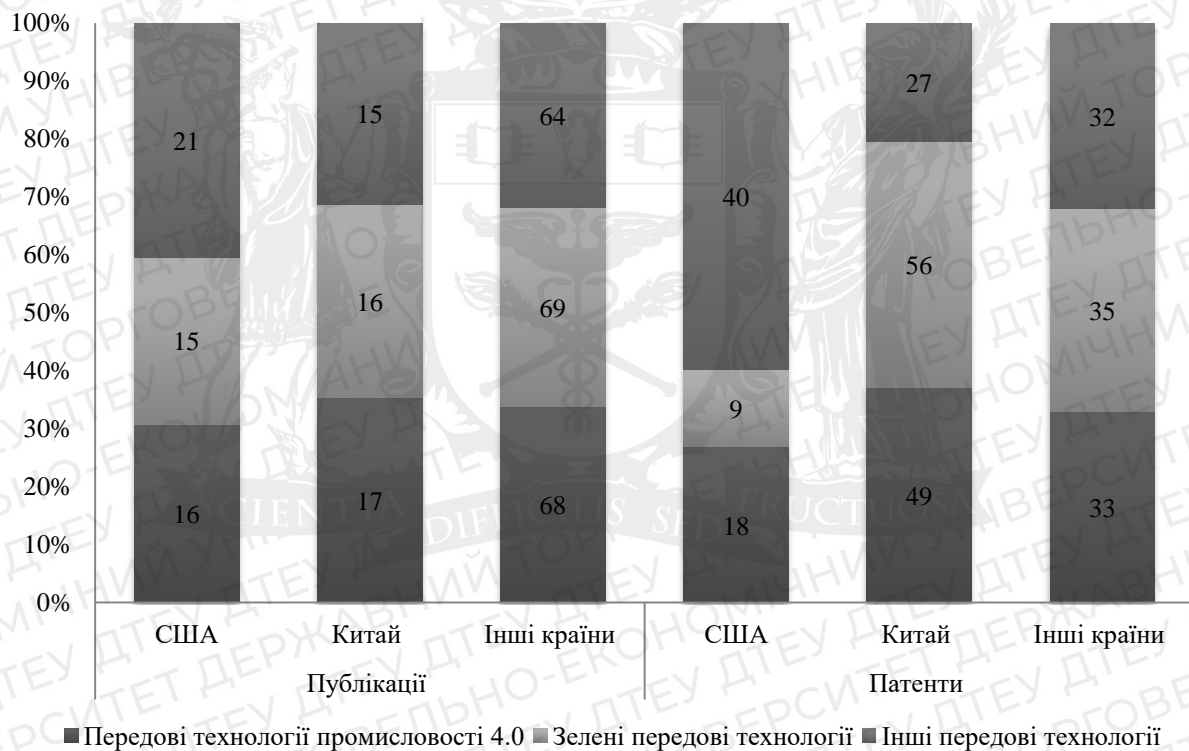

Рис. 1.5. Частка країн у публікаціях та патентах у розбивці за передовими технологіям (у %)

Джерело: складено за [35]

Clarivate™ – світовий лідер у наданні надійних аналітичних даних та аналітики для прискорення темпів інновацій. Кожний рік Clarivate використовує свою методологію для виявлення організацій, що знаходяться на вершині глобального інноваційного ландшафту шляхом вимірювання інноваційної досконалості. Топ-100 глобальних новаторів 2023 винагороджує

інновації в цілому, і цього року до списку входять організації з 12 країн та регіонів. Аналітики Clarivate використовують інформаційні методи, щоб порівняти 50 мільйонів інноваційних ідей за тисячами базових показників за допомогою мільярдів обчислень, щоб виявити 100 новаторів, які займають найвищі позиції у світі.

Таблиця 1.1

ТОП-20 глобальних новаторів в 2023 році

Компанія	Регіон	Промисловість
3M	Америка	Хімікати та матеріали
ABB	Європа, Близький Схід та Африка	Промислові системи
Accenture	Європа, Близький Схід та Африка	Програмне забезпечення, медіа, фінтех
AGC	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	Хімікати та матеріали
Airbus	Європа, Близький Схід та Африка	Аерокосмічна промисловість та оборона
Aisin	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	Автомобільний
Alcon	Америка	Медицина та біотехнології
Alibaba	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	Програмне забезпечення, медіа, фінтех
Alphabet	Америка	Програмне забезпечення, медіа, фінтех
Alstom	Європа, Близький Схід та Африка	Енергетика та електрика
Amgen	Америка	Фармацевтика
Analog Devices	Америка	Напівпровідники
Ant Group	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	Програмне забезпечення, медіа, фінтех
Applied Materials	Америка	Напівпровідники
AptarGroup	Європа, Близький Схід та Африка	Медицина та біотехнології
ArcelorMittal	Європа, Близький Схід та Африка	Гірська справа та метали
Arkema	Європа, Близький Схід та Африка	Хімікати та матеріали
ASML	Європа, Близький Схід та Африка	Напівпровідники
AstraZeneca	Європа, Близький Схід та Африка	Фармацевтика
Atlas Copco	Європа, Близький Схід та Африка	Промислові системи

Джерело: складено за [35]

Для того щоб країни, що розвиваються, могли отримати економічні вигоди, пов'язані з новими технологіями, їхні підприємства повинні мати необхідний потенціал. Це включає не лише наукові чи технічні знання, а й необхідну політику, законодавство та інфраструктуру. Для оцінки готовності країн до використання, впровадження та адаптації передових технологій використовують «індекс готовності» за 2023 рік, який поєднує показники ІКТ, кваліфікації кадрів, НДВКР, промислового потенціалу та фінансів.

У цьому рейтингу серед 166 країн домінують країни з високим прибутком, зокрема Сполучені Штати, Швеція, Сінгапур, Швейцарія та Нідерланди.

У другу чверть списку входять країни - ринки, що розвиваються, зокрема Бразилія (40-е місце), Індія (46-е місце), Китай (35-е місце) і Південна Африка (56-е місце).

Нижча, ніж очіувалося, позиція Китаю в рейтингу порівняно з його виробничим та інноваційним потенціалом у передових технологіях пояснюється відмінностями у покритті Інтернетом та швидкості широкосмугового доступу між містом та селом. Далі відстають країни Латинської Америки, Карибського басейну та Африки на південь від Сахари, які найменш підготовлені до використання, впровадження та адаптації передових технологій та ризикують упустити можливості.

Багато глобальних перетворень відбуваються одночасно, і політика перетворень може бути зосереджена будь-якому їх. Критерії вибору тенденцій як трансформаційних включали їх системний характер, глобальну актуальність та ймовірність впливу у найближчі 5-10 років. Жодна з цих тенденцій не впливає на ринки ізолювано, вони взаємодіють регулярно (Додаток А). Проте кожна з шести тенденцій відкриває перед урядами, діловим сектором та суспільством різні можливості для покращення життя та засобів до існування:

1. Цифрова економіка. У міру того, як обчислювальна потужність і сховище стають дешевшими та ефективнішими, а технологія 5G впроваджується, майбутнє зростання можливостей підключення більшою мірою залежатиме від пристроїв, ніж від людей. Отриманий потік даних ще більше покращить можливості систем на основі ІІ для оптимізації процесів та послуг та зміни бізнес-моделей у ряді секторів.

2. Економіка добробуту. Інтерес до фізичного та психічного благополуччя вже величезний і значно зростатиме в міру впровадження нових підходів до благополуччя на індивідуальному, організаційному та

громадському рівні. У цьому секторі буде багато можливостей, особливо у країнах із високим рівнем доходу, а також у країнах із середнім та низьким рівнем доходу.

3. Низьковуглецева економіка: ринки, що розвиваються, і обробка даних збільшують попит на енергію, у той час як країни встановлюють цілі зі скорочення викидів вуглецю в більшій кількості. Інновації в технологіях, інвестиційних моделях та ринках очікуються від акумуляторних технологій, електромобілів, енергоефективних будівель та водневих паливних елементів.

4. Економіка замкнутого циклу. Зростання усвідомлення громадськістю необхідності зниження впливу на довкілля, як і раніше, відкриватиме нові можливості в ланцюжках створення вартості на основі оптимізації використання ресурсів та скорочення відходів. Економіка замкнутого циклу, переробка стануть більш поширеними у міру появи нових технологічних рішень.

5. Економіка біоросту. Швидкий прогрес у біоматеріалах, науці про рослини та синтетичній біології призведе до проривів у таких областях, як біорозкладні матеріали, стійкі культури, очищення палива із сільськогосподарських відходів та замітники тваринного білка.

6. Економіка досвіду. Бажання «випробувувати», а не споживати, просочується від елітних ринків до масових. Чат-боти все більше сприятимуть персоналізації послуг, а 3D-друк розширить можливості персоналізації продуктів. «Експериментальний туризм» становить дедалі більшу частку світового туристичного ринку, а віртуальна реальність стає дедалі складнішою і доступнішою. Глобальні тенденції не впливають на ринки ізольовано. Тим не менш, кожна з них представляє різні типи відкриттів для урядів, бізнесу та суспільства.

Висновки до розділу 1

На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки:

1. міжнародний бізнес являє собою будь-яку фірму, яка займається міжнародною торгівлею чи інвестиціями. Міжнародна торгівля належить до експорту чи імпорту товарів чи послуг клієнтам/споживачам у іншій країні. З іншого боку, міжнародні інвестиції відносяться до вкладення ресурсів у ділову діяльність поза країни походження фірми. Міжнародний бізнес заснований на можливості отримання переваги (економічної чи технологічної) саме за рахунок переваг міждержавних комерційних угод, тобто продажу певного товару в іншій країні або створення виробництва компанією однієї країни в іншій країні, або заснування виробничої компанії двома компаніями (національною та іноземною), або спільне надання послуг двома компаніями. Останнє положення передбачає, що сторони, які беруть участь у комерційній діяльності, мають більшу перевагу перед сторонами, які займаються аналогічною діяльністю як національні економічні суб'єкти;

2. інновації та інноваційна активність є наріжним каменем зростання та допомагають організаціям протистояти коливанням ринку та готують їх до довгострокового зростання. Інноваційна бізнес-модель, хоча її дуже важко досягти, сама по собі може стати шляхом конкурентної переваги, якщо модель досить диференційована і її важко відтворити як для діючих, так і для нових учасників. Нові моделі інновацій спонукали багато інноваційних фірм змінити способи пошуку нових ідей, прийнявши стратегії відкритого пошуку, що передбачають використання широкого кола зовнішніх учасників та джерел, які допомагають їм у досягненні інновацій. Міжнародний бізнес зростає або з допомогою інновацій, або з допомогою інтернаціоналізації (зокрема з допомогою змішаної стратегії), у своєму поєднанні інтернаціоналізації та інновацій є найбільш доцільним варіантом при обмеженості внутрішніх ринків.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ АСОЦІАЦІЇ «DIGITAL UKRAINE»

2.1. Аналіз інноваційних компаній ІТ-сфери

У 2023 році 10 провідних ІТ-компаній світу або найбільших ІТ-компаній зіткнулися з невеликою затримкою щодо їх загального доходу. Згідно з галузевими звітами, провідні ІТ-компанії світу витрачають понад 4454 млрд. дол.. Такі речі, як Інтернет речей, хмарні обчислення, кібератаки, онлайн-безпека, штучний інтелект є кращими ІТ-послугами, що надаються клієнтам. Згідно з останнім випуском International Data Corporation показники більше прискоряться у 2023 році зі зростанням на 18,8% і залишаться на шляху до подолання позначки 500 мільярдів доларів до 2024 року.

На сьогодні список найбільших інноваційних компаній ІТ-сфери включає наступні компанії (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

ТОП-найбільших інноваційних компаній ІТ-сфери в 2023 р.[28-33]

2023	Компанія	Країна	Дохід, млрд дол.	Рік заснування	Засновник	Питома вага витрат на інновації та розробки в витратах	Кількість працівників
1.	Майкрософт	США	161	1975	Білл Гейтс, Пол Аллен	11,2%	182 268
2.	HP	США	63,49	1939	Девід Паккард, Білл Хьюлетт	9,6%	51 000
3.	IBM	США	57,35	1911	Чарльз Ранлетт Флінт	12,1%	282 100
4.	Accenture	Ірландія - США	50,53	1989	Кларенс Делані	8,5%	699 000
5.	Oracle	США	40,47	1977	Ларрі Еллісон, Боб Майнер, Ед Оутс	7,9%	132 000
6.	SAP SE	Німеччина	29,30	1972	Дітмар Хопп, Хассо Платтнер	10,4%	107 415
7.	ТКС	Індія	25,07	1968	Tata Sons, JRD Tata	9,3%	528 748
8.	Capgemini	Франція	19,09	1967	Серж Кампф	10,6%	325 000
9.	Cognizant	США	18,65	1994	Кумар Махадева, Франсіско Д'Суза	13,3%	330 600
10.	Infosys	Індія	13	1981	Р. Нараяна Мурті, Нандан Нілекані	6,9%	276 319

Джерело: складено за [28-33]

Розглянемо дані компанії більш детально.

1. Microsoft. Microsoft - багатонаціональна компанія, що є найбільшим постачальником ІТ-послуг, яка займається розробкою, виробництвом, ліцензуванням, підтримкою та продажем комп'ютерного програмного забезпечення, персональних комп'ютерів та побутової електроніки. Дуже помітними серед програмних продуктів є операційні системи класу Microsoft Windows, веб-браузери Internet Explorer і Edge, а також Microsoft Office Suite. Microsoft стала третьою публічною компанією США, вартість якої перевищує 1 трильйон доларів після Apple і Amazon відповідно, досягнувши ринкової капіталізації в трильйон доларів, і Microsoft увійшла до провідних ІТ-компаній у світі. Основні апаратні продукти Microsoft включають ігрові приставки Xbox та ПК із сенсорним екраном класу Microsoft Surface. Епохальна багатонаціональна компанія з 90-х років розповсюдила свої напрямки діяльності з ринку звичайних операційних систем, зробивши кілька корпоративних придбань. Його найбільшим придбанням стало LinkedIn за 26,2 млрд. дол. у грудні 2016 року. Другим було придбання Skype Technologies за 8,5 млрд. дол. у травні 2011 року. У 2020 році Microsoft посіла 21 місце в рейтингу Fortune 500 найбільших корпорацій США за сукупним доходом. Поряд з Google, Apple, Amazon та Facebook вона вважається однією з компаній Великої п'ятірки в ІТ-індустрії США. Акції Microsoft були продані за ціною понад 283 доларів за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 2,123 трлн. дол. США. Його основні дочірні компанії включають Xbox Game Studios, LinkedIn, GitHub та Skype Technologies. Microsoft – найкраща ІТ-компанія у світі[28].

2. HP. HP (Hewlett Packard Company) не потребує представлення у списку провідних ІТ-компаній світу. Вона була заснована в 1939 після відділення від компанії Hewlett-Packard. Штаб-квартира компанії знаходиться в Пало-Альто, Каліфорнія, США, та її нинішній президент та головний виконавчий директор Антоніо Нері. Після поділу HP Inc стала підрозділом компанії з виробництва ПК та принтерів, а HPE взяла на себе корпоративні

продукти та послуги. З того часу HPE стала однією з найбільших компаній-постачальників ІТ-послуг у світі. Послуги, що надаються HPE, переважно діляться на зберігання та захист даних, фінансування ІТ, консалтинг, хмарні послуги, ІТ-інфраструктуру, програмне забезпечення та технологічні послуги. Очікується, що HP збереже своє становище серед 10 провідних ІТ-компаній світу навіть у майбутньому завдяки стабільній роботі на ринку. Хмарні послуги пов'язані з електронним навчанням машин, віртуальними машинами, керованими хмарними системами, сховищем, захистом даних, великими даними тощо. Усі вони належать до категорії хмарних послуг HPE Greenlake. Сектор ІТ-інфраструктури включає засоби високопродуктивних обчислень, зберігання даних, мереж, управління інформацією та управління мережами. Hewlett Packard Enterprise, як випливає з назви, виробляє обладнання для підприємств, таке як сервери та мережеве обладнання. Незважаючи на жорстку конкуренцію з боку інших хмарних компаній, таких як Dell Technologies, HPE залишається одним із найдомінуючих гравців на хмарному ринку. Ряд програмних рішень, особливо пов'язаних з хмарними обчисленнями, стали можливими завдяки надійній системі HPE. Довгий час пануючи на світовому ІТ-ринку, HP має стійкість, щоб конкурувати з найкращою ІТ-компанією світу. Найближчим часом очікується, що вона збереже своє місце серед найбільших ІТ-компаній світу. Акції HP було продано за ціною понад 36,45 доларів США за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 38,39 млрд. дол. США[29].

3. IBM. IBM розшифровується як International Business Machine і в даний час є найбільшою у світі компанією, що надає ІТ-послуги, з більш ніж 300 офісами та 2 82 100 співробітниками, що працюють у більш ніж 177 країнах світу. Генерація доходів IBM сьогодні досягається за рахунок п'яти секторів: хмарне та когнітивне програмне забезпечення, глобальні технологічні послуги (GTS), глобальні бізнес-послуги (GBS), глобальне фінансування та системи. Підрозділ GTS дбає про найкращі ІТ-послуги для своїх клієнтів по всьому

світу. Ці послуги включають аутсорсинг процесів та обслуговування дуже важливих клієнтських систем та інфраструктури. Підрозділу GBS доручено консультування, рішення щодо управління проектами та системна інтеграція. Акції IBM було продано за ціною понад 135 доларів за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 122 млрд. дол. США. Останнім часом понад 92 відсотків зі 100 найбільших банків світу потребують послуг IBM через їхню залежність від мейнфреймів у плані безпеки та безперервної та ефективної обробки фінансових транзакцій. IBM також пропонує блокчейн-рішення, які можуть допомогти людям розробити власну криптовалютну біржу. З того часу компанія перетворилася на велику гавань хмарних обчислень, яку може використовувати бізнес, і IBM входить до списку 10 найбільших ІТ-компаній світу[28].

4. Accenture. Accenture на сьогоднішній день зарекомендувала себе як великий гравець у світі технологій, а також одна з найбільших ІТ-компаній у світі та найкращих компаній-розробників програмного забезпечення у світі. У 1989 році Accenture plc, раніше відома як Anderson Consulting, відокремилася від бухгалтерської фірми Arthur Anderson - фірми, для якої вона раніше була підрозділом бізнес-консалтингу та технологій. Дві компанії розірвали всі договірні відносини у 2001 році. Accenture – це добре відома міжнародна консалтингова фірма, що надає професійні послуги та управління, яка надає найкращі ІТ-послуги, консалтинг, цифровий маркетинг, операційні рішення, аутсорсинг бізнес-процесів, ІТ, електронні та хмарні послуги. Америко-ірландська багатонаціональна компанія поділена на кілька підрозділів для полегшення надання численних послуг та операцій, а також ефективного управління. Ці одиниці включають: Accenture Consulting відповідає за консультування з питань бізнесу, управління та технологій; Accenture Strategy: цей підрозділ займається технічними, операційними та бізнес-стратегічними послугами компанії; Accenture Operations - ще один підрозділ компанії, що відповідає за аутсорсинг бізнес-процесів, ІТ-послуг, безпеки та керованих операцій; Accenture Technology: операційний підрозділ займається

дослідженнями та розробкою програмного забезпечення, адмініструванням та виконанням. В Accenture працює близько 6 99 000 осіб у більш ніж 120 країнах світу. Клієнтами компанії є такі великі бренди, як Unilever, Royal Shakespeare Company та Marriott. Акції Accenture було продано за ціною понад 303 доларів за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 192,24 млрд. дол. США[30].

5. Oracle. Oracle - ще одна транснаціональна ІТ-корпорація, яка в даний час входить до числа провідних світових ІТ-компаній. Oracle є однією з найрозвиненіших у цьому списку 10 найкращих ІТ-компаній світу. Вона була заснована Ларрі Еллісоном, Бобом Майнером та Едом Оутсом у Санта-Кларі, Каліфорнія, США, 16 червня 1977 року, а її генеральним директором є Сафра А. Катц. Oracle посіла 82 місце в списку найбільших корпорацій Америки Fortune 500 за сукупним доходом. Компанія в основному займається проектуванням, виробництвом та маркетингом програмного забезпечення та технологій баз даних, апаратних продуктів, продуктів з хмарною інженерією та інших програмних продуктів для бізнесу, зокрема систем управління базами даних, які представляють її бренд. Продукти Oracle доповнюються такими послугами як консалтинг (технічні та бізнес-експерти), послуги хостингу, фінансування та навчання роботі з продуктами Oracle через Oracle University. Oracle також проектує та розробляє спеціалізовані інструменти для програмного забезпечення для управління взаємовідносинами з клієнтами, програмного забезпечення для управління ланцюжками постачання, програмного забезпечення для планування бізнес-ресурсів та розробки баз даних. Акції Oracle було продано за ціною понад 74,76 доларів США за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на квітень 2022 року становила понад 199,47 мільярда доларів США[28].

6. SAP SE. SAP SE сьогодні є однією із провідних компаній-розробників програмного забезпечення для бізнесу на ринку ІТ. Він був заснований у Вайнхаймі, Німеччина, у 1972 році німецьким інженером-програмістом Дітмаром Хоппом та його колегами. В даний час штаб-квартира корпорації

знаходиться у Вальдорфі, Баден-Вюртемберг, Німеччина, а її генеральним директором є Крістіан Кляйн. SAP продовжуватиме створювати переконливі аргументи серед 10 провідних ІТ-компаній світу доти, доки вони продовжують впроваджувати інновації як хороша компанія, яка розширює межі можливого для технічних фахівців. Німецька компанія пропонує найкращі програмні програми для ведення бізнесу та оптимальних відносин з клієнтами. Ще одна особливість багатонаціональної корпорації програмного забезпечення полягає в тому, що вона чітко вказує на цільові галузі: фінансові галузі, сфери послуг, галузі споживання, переробні галузі, громадські послуги та окремі галузі. SAP допомагає всім компаніям працювати якнайкраще, незалежно від їх розміру. Це ясно пояснює, чому блискучі 77% усіх транзакцій доходів у всьому світі проходять через систему SAP. Німецька компанія має фірмове програмне рішення під назвою «Планування ресурсів підприємства» (ERP). ERP включає групу підключених додатків, які підприємства використовують для збору, зберігання, управління та аналізу даних з безлічі бізнес-транзакцій. В даний час у ІТ-компанії SAP понад 425 000 клієнтів у більш ніж 180 країнах. Компанія також має із 102 400 співробітників у більш ніж 140 країнах та загальним доходом у розмірі 27,842 млрд євро. Акції SAP SE були продані за ціною понад 96,44 доларів США за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 124,55 млрд. дол. США[29].

7. ТКС. Це дочірня компанія Tata Group, яка працює у 46 країнах. TCS є однією з найбільших ІТ-компаній у світі та одним з найкращих постачальників ІТ-послуг у галузі консалтингу, розробки додатків, підтримки інфраструктури та аутсорсингу бізнес-процесів. TCS, скорочення від Tata Consultancy Services, сьогодні є однією з найбільших ІТ-компаній в Індії. Компанія була заснована в 1968 році, її генеральним директором та керуючим директором є Раджеш Гойнатан, а її штаб-квартира знаходиться в Мумбаї, штат Махараштра, Індія. Індійська ІТ-фірма спеціалізується на консалтингу та ІТ-послугах. Його материнською компанією є Tata Group і має 149 офісів у 46 країнах. В даний час TCS входить до найдорожчих брендів ІТ-послуг у світі. До найпотужніших

програмних продуктів індійської компанії відносяться TCS Mastercraft та TCS BaNCS. TCS Mastercraft включає групу продуктів, які полегшують оптимізацію процесів цифрової трансформації, розробки програмного забезпечення, конфіденційності, якості бізнес-даних, доставки, створення додатків тощо. З іншого боку, TCS BaNCS поєднує низку програмних ресурсів, що використовуються роздрібними банками для обробки своїх фінансових послуг. Деякі послуги, що пропонуються TCS, включають консалтинг, аналітику та розуміння, IoT, корпоративні програми, автоматизацію та штучний інтелект, інженерні та промислові послуги, кібербезпеку та надання хмарної інфраструктури. У 2018 році TCS прославилася як провідна ІТ-компанія в Індії (їй передувала Reliance Industries), перевищивши позначку 100 млрд. дол. Станом на грудень 2022 року в компанії працювало понад 592 195 співробітників у більш ніж 46 країнах, а чистий прибуток становив 5,0 млрд. дол. США. Акції TCS були продані за ціною понад 47,02 долара США за акцію, і станом на кінець 2022 року їхня ринкова капіталізація склала понад 169,26 млрд. дол. США[30].

8 Cargemini. Це одна з найбільших у світі компаній, що займаються ІТ, аутсорсингом та професійними послугами, в якій працює понад 325 000 співробітників у більш ніж 55 країнах. Cargemini була заснована Сержем Кампфом 1 жовтня 1967 виключно для обробки даних і управління підприємством. Французька багатонаціональна компанія неухильно зростала, роблячи дуже важливі стратегічні придбання з 1974 року. Деякі з його найбільш важливих придбань включають CAP, Gemini Computers у Нью-Йорку, DASD Corporation у Вісконсіні, США, та Altran, всі з яких були помітними гравцями у ІТ-індустрії. Cargemini - одна з провідних світових ІТ-компаній, що спеціалізується на наданні професійних послуг, консалтингу, аутсорсингу, технологічних та інженерних послуг, а також інших послуг з управління. Акції Cargemini було продано за ціною понад 203,86 доларів США за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 33,09 млрд. дол. США[29].

9. Cognizant. Компанія Cognizant була заснована американцем шріланкійського походження Кумаром Махадевою та його колегою Франсіско Д'Суза у 1994 році. В даний час її штаб-квартира знаходиться в Тинеку, штат Нью-Джерсі. Американська багатонаціональна цифрова компанія є найбільшою ІТ-компанією у світі. Пропонує цифрові продукти, консалтинг, інформаційну безпеку та цифрові ІТ-послуги. Бізнес корпорації торкається трьох основних напрямів - цифровий бізнес, цифрові операції та цифрові системи та технології. У 2015 році компанія придбала каліфорнійську ІТ-фірму TriZetto Corp у сфері охорони здоров'я за 2,7 млрд. дол. Тепер це сектор Cognizant TriZetto Healthcare Products компанії, який включає програмні рішення, які допомагають установам знизити вартість та покращити якість лікування, покращити якість обслуговування пацієнтів, підвищити адміністративну ефективність та збільшити доходи[28].

10. Infosys. Infosys входить до списку найкращих ІТ-компаній світу. Infosys входить до десятки провідних ІТ-компаній Індії. Заснована у липні 1981 року Н.Р. Нараяна Мурті та компанія, штаб-квартира компанії знаходиться в Бангалорі, Індія, а її нинішнім генеральним директором є Саліл Парех. Компанія є другою за величиною ІТ-компанією в Індії та входить до десятки найбільших ІТ-компаній після TCS за показниками доходів за 2022 рік. Деякі з найбільш важливих послуг – це послуги з розробки програмного забезпечення, такі як послуги з розробки, обслуговування та незалежної перевірки для виробничих, страхових, фінансових та інших установ. Infosys також вплинула на роздрібні та корпоративні банківські послуги завдяки одному зі своїх продуктів під назвою Finacle – універсальною банківською технологією. Станом на 2022 рік технологічна компанія зафіксувала чистий прибуток у розмірі 2,6 млрд. дол. США та володіла активами на суму близько 14 млрд. дол. США. Акції Infosys було продано за ціною понад 20,62 долара США за акцію, а ринкова капіталізація компанії станом на кінець 2022 року становила понад 86,62 млрд. дол. США.

2.2. Напрями удосконалення інноваційної активності асоціації «Digital Ukraine», м.Київ

Асоціацію Digital Ukraine було засновано у 2014 році. Асоціація є приватною некомерційною організацією, метою якої є формування професійного середовища в ІТ-індустрії та у сферах інформаційної безпеки та захисту персональних даних.

Метою асоціації Digital Ukraine є:

- представництво та захист інтересів;
- професійна мережа;
- підвищення професійної кваліфікації працівників підприємств-учасників Асоціації.

Основними завданнями Асоціації є:

- забезпечення захисту персональних даних;
- розвиток ІТ бізнесу в Україні;
- формування стратегії розвитку інформатизації органів державної влади;
- навчання.

Українська міжнародна індустрія ІТ-послуг виникла у 1990-х роках завдяки популярній математичній освіті та науковій школі ранніх комп'ютерних наук і за останні два десятиліття перетворилася на експортну галузь вартістю майже 7 млрд. дол., у якій працює близько 285 000 фахівців.

Проте 24 лютого 2022 року росія розпочала повномасштабну війну проти України. Навіть маючи досвід подібного вторгнення у 2014 році, багато існуючих клієнтів та потенційних клієнтів зі зрозумілих причин цього разу почали турбуватися за свої команди, продукти та майбутнє.

Згідно з звітами Міністерства цифрової трансформації України, ІТ-компанії зберегли 95% контрактів та продовжують нарощувати експорт. Незважаючи на кризу, технологічний сектор не лише демонструє стійкість, а

й демонструє зростання, про що свідчать рекордні 2 млрд. дол. доходів від експортних послуг у першому кварталі 2022 року.

Нині ІТ-індустрія вже перевищує довоєнний рівень. Компанії в Україні продовжують створювати продукти та надавати експертизу в галузі розробки програмного забезпечення, дизайну UI/UX, хмарних сервісів, AI/ML, аналітики даних, кібербезпеки та інших послуг ІТ. Щоб додати до цього рівняння, 3% усіх розробників воюють у збройних силах. Багато хто займається територіальною самообороною, а від 12% до 15% беруть участь у державному кіберзахисті.

ІТ-індустрія є зрілою, і багато компаній активували свої плани забезпечення безперервності бізнесу, що дозволяє людям переїжджати зі східної частини країни в безпечніші місця з мінімальними перервами в роботі. Завдяки сучасним інструментам та хмарним технологіям ІТ-компанії зможуть забезпечити весь необхідний захист даних[16].

Компанії швидко ухвалювали управлінські рішення завдяки тому, що Covid-19 продемонстрував усім, що віддалені розподілені команди можуть працювати і що вони можуть працювати ефективно. Наявність налагодженого процесу та сучасної розробки програмного забезпечення може підтримувати розподілені команди.

Майбутнє залежить від двох основних факторів. Найбільша з них - це економічна рецесія, що потенційно насувається. Це вже сильно впливає на ІТ-бюджети та попит на ІТ-послуги.

Другим важливим чинником буде війна. Залежно від того, як довго вона триватиме, який буде результат і яку політику проводитиме держава щодо айтішників, можна прогнозувати два сценарії розвитку подій. Оптимістичний і найімовірніший прогноз полягає в тому, що попит на ІТ-послуги залишиться високим, грошовий потік надходитиме до України, а сама ІТ-сфера може стати новою головною рушійною силою економіки. Україна є одним із провідних аутсорсерів у світі, і понад 100 компаній зі списку Fortune 500 покладаються

на послуги українських технологічних компаній, включаючи Intetics, яка має сотні розробників програмного забезпечення в Україні.

Окрім того, значну роль відіграють програми підтримки. Наприклад, Загальноєвропейська мережа асоціацій стартапів запустила програму для підтримки інтеграції українських технологічних новаторів до європейських екосистем та розширення їх діяльності в Україні. Пропозиція в рамках цієї дії має включати заходи, які створять можливості для українських інноваційних технологічних компаній взаємодіяти з основними учасниками європейської інноваційної екосистеми, створювати взаємозв'язки та отримувати доступ до нових ринків. Завдяки різноманітним бізнес-консультаціям, практичній та фінансовій підтримці програма має надати суттєву допомогу українським компаніям, підвищуючи їхню здатність успішно взаємодіяти з учасниками європейської екосистеми та використовувати переваги європейських інструментів фінансування інновацій[37].

Пропоновані дії мають сприяти співпраці між українськими та європейськими технологічними стартапами та малим та середнім бізнесом. Програма має бути зосереджена на зміцненні українських технологічних екосистем та підтримці інноваційних рішень/дій для відновлення України[37].

Враховуючи нестабільну ситуацію з безпекою на місцях та невизначеність щодо майбутніх подій, пропозиція має підтримувати: компанії, які могли тимчасово переїхати до ЄС та/або асоційовані країни Horizon Europe, та/або компанії, які продовжують свою поточну діяльність в Україні. Запропоновані заходи мають будуватися за гнучкою моделлю, що дозволяє підлаштовуватися під ситуацію в Україні, що змінюється, і мінливі потреби української інноваційної спільноти.

Визначаючи основні перспективи активізації інноваційної діяльності підприємництва в Україні, можна виділити такі моменти:

– переваги щодо можливої активізації інноваційних підприємств включають: склад персоналу з високим рівнем наукового потенціалу, який відображає здатність генерувати нові ідеї; досвід, отриманий в результаті

успішної інноваційної діяльності, наукової та комерційної діяльності, що підтверджується кількістю діючих підприємств та кількістю підприємств галузі, що впроваджують інновації;

– слід виділити слабкі ланки активізації інноваційної діяльності та підприємництва: недостатні інвестиції в фонди науки та освіти, майже всі результативні показники інноваційної діяльності погіршуються, і необхідно якнайшвидше вжити заходів для стримування її подальшого інноваційного розміщення у цій сфері за кількістю дієвих показників безпеки незначна;

– можливості активізації інноваційних підприємств: стимулювання впровадження інновацій на промислових підприємствах дасть змогу активізувати створення нових технологій та нової інноваційної продукції, підвищити ефективність використання наявного науково-інноваційного потенціалу, диверсифікувати джерела фінансування інноваційної діяльності за рахунок активному впровадженню стартапів, поширенню досвіду створення підприємницьких університетів у всьому світі, що сприятиме інтеграції освіти та бізнесу, вдосконаленню нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності та підприємництва через заходи щодо стимулювання інноваційних потреб підприємств покращити обізнаність про інноваційну бізнес-культуру через доступ до загального рівня фінансових планів ЄС та розвивати інноваційний та підприємницький дух;

– серед основних загроз, на які варто звернути увагу, слід виділити: фінансові та адміністративні бар'єри, які обмежують розвиток інноваційного бізнесу; неадекватні джерела фінансування інновацій через високі кредитні ставки; недостатній розвиток інноваційної інфраструктури; труднощі з підготовкою та підбором кваліфікованих працівників з можливістю генерувати інноваційні ідеї.

Систематизуючи отримані результати, пропонується акцентувати увагу на необхідності впровадження наступних напрямків інноваційної діяльності «Digital Ukraine» та активізації підприємництва в Україні

Блок 1. Гарантія розвитку інноваційної інфраструктури. Основним завданням цього блоку заходів є подолання бар'єрів на шляху розвитку інфраструктури інновацій та підприємництва:

- створення інноваційної інфраструктури на місцевому рівні;
- створення мережі бізнес-інкубаторів, стратегічних центрів, технопарків, у тому числі вищих навчальних закладів;
- створити базу даних інноваційних ідей, які можуть використовувати підприємці та інші зацікавлені сторони;
- консалтингова підтримка захисту прав інтелектуальної власності, створення стартап компаній, консультування процесів комерціалізації, інноваційний маркетинг.

Блок 2– збільшення кількості інноваційної продукції та забезпечення експорту високотехнологічної продукції. До завдань групи входять заходи щодо збільшення випуску інноваційної продукції та частки високотехнологічного експорту:

- моніторинг розвитку технологій та застосування прогнозів на макро- та мікрорівнях;
- визначення можливостей виробництва технологій в Україні;
- активно впроваджувати трансфер технологій;
- розробляти програми імпортозаміщення інноваційної продукції;
- стимулювати експорт високотехнологічної продукції.

Блок 3. Стимулювання попиту на інновації. Завданням групи є подолання бар'єрів для урядових та галузевих структур у стимулюванні попиту на інновації:

- переваги для компаній, що виробляють інноваційні продукти;
- стимули для бізнесу купувати інноваційні продукти;
- використання національних механізмів закупівель інноваційної продукції;
- встановлення пільгових податкових умов і пільг для компаній, що виробляють інноваційну продукцію;

– відшкодування витрат підприємцям, починаючи з перших трьох років роботи бізнес-інкубатора (60%, 40% та 20% відповідно).

Блок 4. Диференціація джерел фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. У межах повноважень кафедри передбачається подолати перешкоди, що обмежують обсяги бюджетних видатків та інноваційне використання науково-технічної діяльності:

– розробка, вдосконалення та впровадження нормативно-правового забезпечення діяльності фондів венчурного капіталу, інститутів спільного інвестування в інноваційній сфері;

– консультаційна підтримка із залучення коштів, доступ до програм підтримки розвитку інноваційної діяльності, міжнародних програм фінансування у сфері інновацій;

– запровадити механізм податкових канікул для суб'єктів інноваційної та підприємницької діяльності;

– розширити перелік імпорту високотехнологічного ключового обладнання та технологій без введення імпортного мита;

– держава гарантує та субсидує виплату відсотків за кредитами, наданими за контрактами на експорт технологічної та інноваційної продукції.

Блок 5 – формування системи підтримки регіонального та місцевого розвитку інновацій та підприємництва. Дані групи спрямовані на подолання бар'єрів на шляху ефективності систем підтримки інновацій та підприємництва на регіональному та місцевому рівнях: фінансова, інформаційна та освітня підтримка за рахунок коштів місцевих бюджетів, на основі створення спеціального фонду підтримки інноваційної діяльності та підприємництва.

Блок 6 – сформувати інституційне середовище, сприятливе для інноваційної діяльності. До цієї групи належать завдання, реалізація яких долає бар'єри комплексного законодавчого забезпечення розвитку інноваційного підприємництва:

- розробка національної стратегії розвитку інноваційної діяльності та підприємництва до 2030 року;
- цифровізація адміністративної підтримки підприємницької діяльності, зокрема широке використання технологій «єдиного вікна»;
- сприяти підвищенню кваліфікації керівних працівників шляхом проведення семінарів, тренінгів, навчальних занять, круглих столів тощо;
- подолання психологічних бар'єрів;
- запровадження адміністративної відповідальності за рішення про зволікання з впровадженням нововведень;
- професійна участь у всіх етапах реалізації інноваційних проєктів;
- створення єдиної системи підготовки та підвищення кваліфікації у сфері технологічних інновацій, у тому числі дистанційного навчання;
- розвиток мережі «Інноваційна підприємницька діяльність» для створення основи для встановлення нових контактів між підприємцями, експертами, вирішення їх проблем та налагодження ефективної співпраці у сфері інновацій.

7. Покращити постачання інформації про інновації та підприємництво.

До цієї групи входять завдання, пов'язані з подоланням бар'єрів, пов'язаних із недостатньою обізнаністю в темі інноваційного підприємництва:

- надавати безкоштовні консультаційні послуги;
- забезпечувати постійний обмін інформацією для підприємців-новаторів, забезпечуючи її доступність і достовірність;
- створення та розвиток системи інформаційної та консультативної підтримки інновацій та підприємництва на національному рівні.

Блок 8. Забезпечення підвищення рівня інноваційної культури у сфері інноваційної діяльності та підприємництва. Даний блок передбачає виконання завдань щодо подолання перешкод, пов'язаних із недостатнім рівнем інноваційної культури у сфері інноваційної діяльності та підприємництва:

- поширювати інноваційні ідеї та творче мислення серед широкої громадськості та формувати позитивний імідж підприємців-новаторів;

– підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать про необхідність вирішення деяких завдань розвитку інноваційного підприємництва в Україні в сучасних умовах господарювання. Інновації та підприємництво – динамічна форма інноваційної діяльності, яка забезпечує безперервний потік інноваційних ідей та їх практичну реалізацію в конкретних інноваційних продуктах.

Тому з метою активізації інноваційної діяльності та підприємництва найближчим часом вважається доцільним реалізувати наступні заходи, завдання яких передбачають наступні основні напрями змін: інноваційне виробництво, створення умов для впровадження нової продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності забезпечення джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств диверсифікація для зменшення витрат на придбання та використання інноваційної продукції встановлення тісних та плідних взаємовідносин між ключовими гравцями інноваційної та підприємницької діяльності.

Висновки до розділу 2

На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки:

1. у 2023 році 10 провідних ІТ-компаній світу або найбільших ІТ-компаній зіткнулися з невеликою затримкою щодо їх загального доходу. Згідно з галузевими звітами, провідні ІТ-компанії світу витрачають понад 4454 млрд. дол.. Такі речі, як Інтернет речей, хмарні обчислення, кібератаки, онлайн-безпека, штучний інтелект є кращими ІТ-послугами, що надаються клієнтам. Згідно з останнім випуском International Data Corporation показники більше прискоряться у 2023 році зі зростанням на 18,8% і залишаться на шляху до подолання позначки 500 мільярдів доларів до 2024 року;

2. результати проведеного дослідження свідчать про необхідність вирішення деяких завдань розвитку інноваційного підприємництва в Україні

в сучасних умовах господарювання. Інновації та підприємництво – динамічна форма інноваційної діяльності, яка забезпечує безперервний потік інноваційних ідей та їх практичну реалізацію в конкретних інноваційних продуктах. Тому з метою активізації інноваційної діяльності та підприємництва найближчим часом вважається доцільним реалізувати наступні заходи, завдання яких передбачають наступні основні напрями змін: інноваційне виробництво, створення умов для впровадження нової продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності забезпечення джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств диверсифікація для зменшення витрат на придбання та використання інноваційної продукції встановлення тісних та плідних взаємовідносин між ключовими гравцями інноваційної та підприємницької діяльності.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. міжнародний бізнес – це будь-яка компанія, яка займається міжнародною торгівлею або інвестиціями. Міжнародна торгівля – це експорт або імпорт товарів або послуг для клієнта/споживача в іншій країні. Міжнародні інвестиції, з іншого боку, стосуються інвестування ресурсів у бізнес за межами країни походження бізнесу. Основою міжнародної комерції є можливість отримання переваги (економічної чи технологічної) саме за рахунок переваг міждержавних комерційних угод, а саме продажу певного товару в іншій країні або створення виробництва в цій країні компанією іншої країни або виробнича компанія створюється двома компаніями (вітчизняною та іноземною), або спільні послуги надаються двома компаніями. Останнє положення передбачає, що сторони, які беруть участь у комерційній діяльності, мають більшу перевагу перед сторонами, які займаються аналогічною діяльністю як національні економічні суб'єкти;

2. інновації та інноваційна активність є наріжним каменем зростання та допомагають організаціям протистояти коливанням ринку та готують їх до довгострокового зростання. Інноваційна бізнес-модель, хоча її дуже важко досягти, сама по собі може стати шляхом конкурентної переваги, якщо модель досить диференційована і її важко відтворити як для діючих, так і для нових учасників. Нові моделі інновацій спонукали багато інноваційних фірм змінити способи пошуку нових ідей, прийнявши стратегії відкритого пошуку, що передбачають використання широкого кола зовнішніх учасників та джерел, які допомагають їм у досягненні інновацій. Міжнародний бізнес зростає або з допомогою інновацій, або з допомогою інтернаціоналізації (зокрема з допомогою змішаної стратегії), у своєму поєднанні інтернаціоналізації та інновацій є найбільш доцільним варіантом при обмеженості внутрішніх ринків;

3. у 2023 році 10 провідних ІТ-компаній світу або найбільших ІТ-компаній зіткнулися з невеликою затримкою щодо їх загального доходу. Згідно з галузевими звітами, провідні ІТ-компанії світу витрачають понад 4454 млрд. дол.. Такі речі, як Інтернет речей, хмарні обчислення, кібератаки, онлайн-безпека, штучний інтелект є кращими ІТ-послугами, що надаються клієнтам. Згідно з останнім випуском International Data Corporation показники більше прискоряться у 2023 році зі зростанням на 18,8% і залишаться на шляху до подолання позначки 500 мільярдів доларів до 2024 року;

4. результати проведеного дослідження свідчать про необхідність вирішення деяких завдань розвитку інноваційного підприємництва в Україні в сучасних умовах господарювання. Інновації та підприємництво – динамічна форма інноваційної діяльності, яка забезпечує безперервний потік інноваційних ідей та їх практичну реалізацію в конкретних інноваційних продуктах. Тому з метою активізації інноваційної діяльності та підприємництва найближчим часом вважається доцільним реалізувати наступні заходи, завдання яких передбачають наступні основні напрями змін: інноваційне виробництво, створення умов для впровадження нової продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності забезпечення джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств диверсифікація для зменшення витрат на придбання та використання інноваційної продукції встановлення тісних та плідних взаємовідносин між ключовими гравцями інноваційної та підприємницької діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ложачевська О. М., Гречан П. Ю. Інноваційна активність підприємства: аналіз існуючих підходів і методів оцінки. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 53–55. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.8.53
2. Laasch O. *Glocal Sustainability, Responsibility and Ethic* / O. Laasch, R.N. Conaway. 1st Edition. Cengage Learning, USA, Copyright. 2015. 576 p.
3. Решетник Н. І. Сучасні форми та методи партнерських зв'язків у бізнесі. *Молодий вчений*. 2015. № 11. С. 38-42.
4. Міжнародна економіка: підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Одягайло, В. І. Терехов. К.: Університет економіки та права "КРОК", 2017.
5. Сучасні тенденції розвитку світової економіки : збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції (18 травня 2018 р. м. Харків.). Харків: ХНАДУ, 2018. 308 с. URL: https://fmab.khadi.kharkov.ua/uploads/media/Conf__18.05.2018_KhNANU_.pdf
6. Козак Ю.Г., Спорек Т., Молендовський Е., Грїбїнцеа А., Лебедева С.Н., Шенгелїа Т, Логвінова Н.С., Козак А., Прїтула Н.В., Осїпов В.М., Аліабїєва Д., Кочевой М.М. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. Київ-Катовїце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
7. *International Business Strategy. Perspectives on Implementation in Emerging Markets*. Ed. S Raghunath, Elizabeth L. Rose. Palgrave Macmillan UK 2017, 476 p. URL: https://biz.libretexts.org/Bookshelves/Business/Advanced_Business/Boo
8. Шталь Т.В., Козуб В.О., Бондаренко Л.М. Формування інвестиційної стратегії вітчизняним підприємством у міжнародному бізнесі. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. № 1(49). С. 213–216.
9. S. Srivastava, S. Singh, S. Dhir, Culture and international business research: a review and research agenda, *Int. Bus. Rev.* 29 (4) (2020) 1–15.

10. Жукович І.А., Рижкова Ю.О. Інноваційна діяльність в українській економіці. *Сучасний стан та проблеми. Статистика України*. 2005. № 1. С. 25-28.
11. Вінніченко І.І. Інноваційна діяльність аграрних підприємств: стан та пріоритети. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2012. № 1 (5). Т. 1. С. 44–48.
12. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр "Академія", 2000. 864 с.
13. Управління життєдіяльністю підприємств промисловості: монографія / О.М. Ястремська, Г.В. Верещагіна, О.В.Авраменко та ін. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 432 с.
14. Шталь Т. В., Дмитренко Д. О. Інноваційні форми міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. 2021. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26884/1/%D0%A8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%2C%20%D0%94%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf
15. P. Aghion, A. Bergeaud, M. Lequien, M.J. Melitz, The Impact of Exports on Innovation: Theory and Evidence, 2018. NBER Working Paper 24600.
16. Гук О., А. Мельник Фактори впливу на інноваційну діяльність підприємств. 2020. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201200>
17. M.J. Melitz, The impact of trade on intra-industry reallocations and aggregate industry productivity. *Econometrica* 71 (6) (2003) 1695–1725.
18. Кокоріна В.І. Імперативи розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2010. № 3. С. 67–73.
19. Власова Н.О., Гросул В.А., Краснокутська Н.С., Круглова О.А., Чорна М.В., Филипченко О.М. Економіка торгівлі : навч. посібник. Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Світ книг, 2015. 473 с.

20. Гринько П.Л. Управління інноваційним розвитком бізнесу в умовах цифрової економіки: теорія, методологія, практика: монографія / за ред. Іванченка І.С. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2020. 342 с.

21. Y. Kurt, M. Kurt, Social network analysis in international business research: an assessment of the current state of play and future research directions, *Int. Bus. Rev.* 29 (2) (2020) 1–42.

22. C. Lopez-Duarte, M.M. Vidal, B. Gonzalez, International business and national culture: a literature review and research agenda, *Int. J. Manag. Rev.* 18 (4) (2016) 397–416.

23. M. Gjelsvik, Capabilities for innovation in a globalizing world: from nearby or at a distance? *Entrep. Bus. Econ. Rev.* 2 (2) (2014) 7–19.

24. M. Ayyagari, A. Demirgüç-Kunt, V. Maksimovic, Firm innovation in emerging markets: the role of finance, governance, and competition, *J. Financ. Quant. Anal.* 46 (6) (2011) 1545–1580.

25. http://www.burning-glass.com/wp-content/uploads/BGT_Software-is-Everywhere.pdf

26. k%3A_International_Business/10%3A_Strategy_and_International_Business/10.04%3A_Section_4-

27. International Business Cours: A European and Global Perspective / Ed. Xandra Kramer & John Sorabji, Eleven International Publishing 2019. URL: <https://boeken.rechtsgebieden.boomportaal.nl/publicaties/9789462369719?q=business+courts&BoomToken=JrMB5g%2bH16jNYfNPeqPxuQ#9>.

28. Top 10 IT Companies in The World | Largest IT Services. URL: <https://www.the-next-tech.com/top-10/top-10-largest-it-service-provider-companies-in-the-world/>

29. Top 10 Global IT Companies 2022. URL: <https://www.thinkwithniche.com/blogs/details/top-10-global-it-companies-2022>

30. World's 22 Biggest Tech Companies of 2023. URL: <https://userguiding.com/blog/biggest-tech-companies/>

31. Top 10 IT Companies in the World for 2023. URL: <https://readwrite.com/top-it-companies-in-the-world/>
32. Top 10 IT Companies In The World. URL: <https://www.javatpoint.com/top-10-it-companies-in-the-world>
33. The 10 Largest Information Technology (IT) Companies In The World, And What They Do URL: <https://history-computer.com/largest-information-technology-companies/>
34. <https://clarivate.com/top-100-innovators/the-top-100/?clv-award-year=2023>
35. TECHNOLOGY AND INNOVATION REPORT 2023 URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tir2023_en.pdf
36. FUTURE POSSIBILITIES REPORT 2020 URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3898825/files/futurepossibilitiesreport.pdf?ln=u>
37. Інформація міністерства та комітету цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
38. Becker, T. et al. (2022), “A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine”, Rapaid Response Economics, No. 1, CEPR, London, <https://cepr.org/sites/default/files/news/BlueprintReconstructionUkraine.pdf>
39. OECD (2022), Anti-Corruption Reforms in Ukraine: Pilot 5th Round of Monitoring Under the Istanbul AntiCorruption Action Plan, OECD Publishing, Paris, <https://dx.doi.org/10.1787/b1901b8c-en>.
40. Williams L. Concepts of Digital Economy and Industry 4.0 in Intelligent and information systems. *International Journal of Intelligent Networks*. 2022. № 2. p. 122–129.
41. European Commission. The Digital Europe Programme. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>
42. Як Україні розвивати інноваційні виробництва у 2023 році? URL: <https://speka.media/yak-ukrayini-rozvivati-innovaciini-virobnictva-v-2023-roci-98d36p>

43. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. Київ, 2015. 336 с.
44. Мельник О.С. Стан і проблеми розвитку інноваційного підприємництва й науково-технічної діяльності: / Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / О.М. Алимов, О.І. Амоша та ін.; за заг. ред. В.І. Ляшенка; НАН України, Ін-т економіки пром-сті; Класичний приватний ун-т. Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2014. 798 с.
45. Лях О.В., Ляшенко В.І., Кузьменко Н.В. Концепція інституційної підтримки інклюзивного підприємництва на регіональному рівні. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 2(52). С. 212–232.
46. Івченкова О.Ю., Крикуненко К.М. Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку економіки України. *Економ. вісн. Донбасу* № 3(53), 2018. С. 141–146.
47. Хаустов В.К. Інноваційний вимір курсу України на євроінтеграцію. *Економіка і прогнозування*. 2018. № 2. С. 135–150.
48. Писаренко Т.В., Кваша Т. К., Рожкова Л.В., Коваленко О.В. Інноваційна діяльність в Україні у 2019 році: науково-аналітична доповідь. К: УкрІНТЕІ, 2020. 45 с.
49. Гуторов О. І., Ярута М. Ю, Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2019. 227 с.
50. Ворона А. В. Інноваційна активність підприємств як перспектива розвитку національної економіки України. *Ефективна економіка*. 2020, №3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/157.pdf

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Exabyte Economy		Wellbeing Economy		Net Zero Economy	
Health X data X devices	> USD 1.1 tn	Wellness care and products	> USD 4.7 tn	Renewables for electricity	> USD 1.5 tn
Autonomous vehicles	> USD 500 bn	Wellness tourism	> USD 1 tn	Electric vehicles	> USD 567 bn
Big data market	> USD 90 bn	Health trackers	> USD 60 bn	Energy efficient buildings	> USD 623 bn
Cognitive computing	> USD 49 bn	Corporate wellness	> USD 58 bn	Lithium ion batteries	> USD 93 bn
Total expected value	> USD 8 trillion	Total expected value	> USD 7 trillion	Total expected value	> USD 2.3 trillion
Circular Economy		BioGrowth Economy		Experience Economy	
Circular economy, EU only	> Euro 1.8 tn	New generation biorefining	> USD 550 bn	Leisure travel & tourism	> USD 5 tn
Global recycling metals	> USD 590 bn	Agri-biotech	> USD 51 bn	Sharing platforms/goods & services	> USD 336 bn
Smart water networks	> USD 7.25 bn	Bioplastics	> USD 42.6 bn	Global digital content	> USD 237 bn
Sustainable fashion	> USD 150 bn	Synthetic biology	> USD 13.6 bn	3D printing & customisation	> USD 28 bn
Total expected value	> USD 4.5 trillion	Total expected value	> USD 1 trillion	Total expected value	> USD 6.5 trillion

Рис. А.1. Трансформаційні тенденції та пов'язані з ними можливості у 2025 р.

ДОДАТОК Б

Джерело	Зміст
Шацька Е.Ш.	<ul style="list-style-type: none"> • «стратегія інноваційного розвитку підприємства» - розробка системи планових дій, спрямованих на досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства, шляхом створення сприятливого інноваційного середовища або вигідного пристосування до нього, базуючись на акумулюванні, використанні та оптимізації ресурсів підприємства, результатом чого має стати підвищення якості продукції, конкурентоздатності підприємства, зниження витрат;
Щепкіна Н.М.	<ul style="list-style-type: none"> • стратегія інноваційного розвитку підприємства – це планування та реалізація заходів щодо досягнення поставлених цілей, виражених у конкретних числових параметрах. Ці заходи спрямовані на посилення ринкових позицій підприємства шляхом виготовлення і реалізації інноваційних продуктів, впровадження нових технологій і процесів.
Кравченко О.О.	<ul style="list-style-type: none"> • стратегію інноваційного розвитку аграрних підприємств пропонується розглядати як систему планових і прогнозованих дій, спрямованих на використання повного інноваційно-технологічного циклу для досягнення певних цілей. Кожна обрана стратегія повинна пристосовуватися до умов, що змінюються.
Князева О.А.	<ul style="list-style-type: none"> • стратегія інноваційного розвитку являє собою науково-обґрунтовану систему розвитку суб'єкта підприємницької діяльності, що, використовуючи наявний ресурсний потенціал, здатна забезпечити стабільний інноваційно-активний розвиток суб'єкта в конкурентному середовищі.
Гриньов А.В.	<ul style="list-style-type: none"> • стратегію інноваційного розвитку слід розглядати як систему довгострокових концептуальних установок розподілу ресурсів при зміні зовнішніх і внутрішніх умов функціонування.
Ганієва А.Р.	<ul style="list-style-type: none"> • інноваційна стратегія визначена як спосіб досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства, як сукупність певних дій, спрямованих на ефективне використання наявного інноваційного потенціалу підприємства з метою створення та впровадження нових продуктів, технологій, заходів організаційно-управлінського характеру, що сприяють розвитку підприємства і суспільства в цілому.
Кудирко О.М.	<ul style="list-style-type: none"> • інноваційна стратегія розглядається як розрахована на перспективу система дій суб'єкта економіки, що забезпечує реалізацію мети, завдань і пріоритетів моделі його інноваційного розвитку з урахуванням ендогенних і екзогенних факторів для досягнення ринкового успіху і набуття конкурентноспроможності.

Рис. Б.1. Підходи до визначення сутності стратегії інноваційного розвитку підприємства

ДОДАТОК В

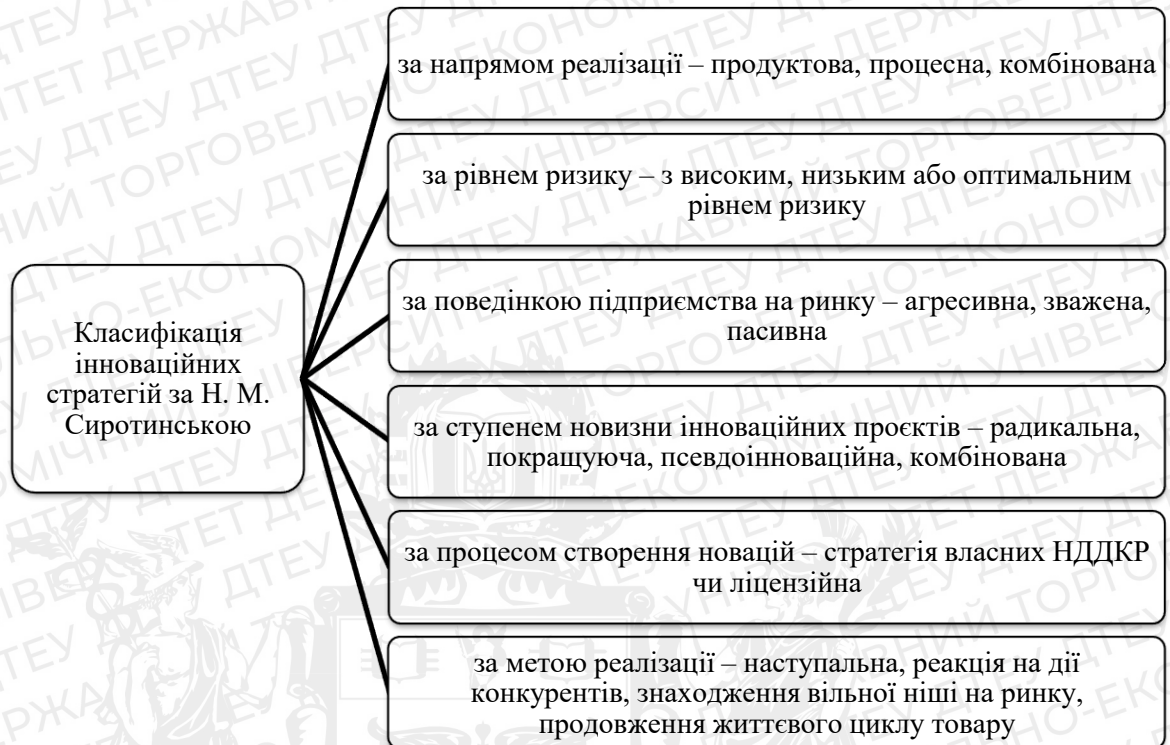

Рис. В.1. Класифікація інноваційних стратегій за Н. М. Сиротинською